

אלהיה

יום המישי י"ז באדר תשע"ח 1 במרץ 2018

8 הארץ | יום המישי י"ז באדר תשע"ח 1 במרץ 2018

מחול

"דעש לבן - ורטימו ותומורת
המחפכה". הרקודנים עמדו
בשילל אתגורים צילום: אלעד זבי

מאבקן בדתני פוסק, לעתים עקוב מדם

הכוריאוגרפית נעה ורטהיים כבר לא מתרחקת מאקטואליה. בבחירה להעלות מחדש את "רעש לבן" בליווי תזמורת המהפכה, היא מישירה מבט ביקורתי קדימה בלי להתצלל. אף שזו לא עבודתה הטובה ביותר, זהו ערב שלא שלא להחמיץ

של הלהקה ויצרה סיפור אמנותי מעניין יותר. אולי מפני שאצל רוב טהלים, גם ברגעים של ביקורת נר-קבת או תנועה גסה, הכוריאוגרפיה נשארת תמימי יפה. ואם לפנינו קרב או רצון ליצור איזו תחושה של קיום בלתי נסבל, או התנועה מותירה עדיין הכל קל לעיכול יחסית. ולמרות שהרקודים נים עצמם עוברים כנראה מתנה אימונים עשה על הכמה, שכוללי לא מעט עבודה על הכריזים, שפ-שוף של הרגלים על היצפה וסי-בולת לב ריאה, לא מתרגם הקושי הזה לכדי מחזה מטרוד או מבדיל על פי רוב עמוד הרקודים של ורטיגו הישב השלל האתגרים שהציבה להם ורטהיים. ניכר כי הם מיומנים היטב, והצלחו לש-לוט בתנועה, גם כשזאת הינה מהירה וקשה מבחינה טכנית. שמחתי מאוד לראות את הרקודנית קורינה פריימו שורת הלהקה, לאחר שסיימה שנתיים באנסמבל בת שבע (שלהן קדמו כשש שנים בלהקה הקובוצית). הכוריאוגרפיה כחולט הלהמה את יכולותיה הטכ-ניות הגבוהות, אך בעיקר את האישיות המיוחדת שלה שפורצת בכל פעם שזיא על הכמה. לרגעים הזכירה לי את רינה ורטהיים (אחותה של נעה, ובעברת הזאת הינה עוזרת של הכוריאוגרפית), שפרשה מלהקה לפני כמה שנים, והותירה אחריה חלל בתוך הקא-סט של ורטיגו. אבל ככלל לא היו חוליות חלשות בגורת הביצוע, ואף שזאת לא אחת העבודות הטובות של ורטהיים, זהו ערב מעניין וסוער שלא כדאי להחמיץ.

"רעש לבן" ורטיגו ותזמורת המהפכה. בביצוע להקה ורטיגו. כוריאוגרפיה: נעה ורטהיים, מודיקה; רובנו, תלבושות: ששון קום; מנצח: רועי אופנהיים, מנחל מודיקלי; זהו שרון, יצוב תאורה ובמה; דני פישוף - מנינטה. מרכז סתן דלי בתל אביב, 22.2

עיסוק של המחול הישראלי כפוליטיקה היה בשלושת העשורים האחרונים בועט ואינטנסיבי. גם נוכח חוב הקיצו-צים של מירי רגב לא היסטוריו-רים המקומיים לגעת בסוגיות כאובות (מי אמר כיבוש?), להביע דעות נחרצות ולהעמיד על הכמה ייצוגים שנויים במחלוקת.

אבל בתוך השיח האמנותי-פוליטי הסוער הזה יש גם להקות ויוצרים שהתרחקו (לכאורה) מהאקטואליה כמו מאש. אחת מהן, שנתורה במונח זה מחוץ לס-צינה התל-אביבית, היא להקת ורטיגו. לא מפני שהכוריאוגרפית נעה ורטהיים לא מתעניינת בחי-רתי ואפילו כפוליטי במובנו הר-חב (במערך יחסי הכוחות המבנים משמעות ותרבות), אלא כי הדי-מויים והעולם האינטלקטואלי-אסתטי שממנו היא שואבת, סוללים מהפוליטי במובנו הצר (כמה שמתרחש בבית המחוקקים ושלחותיו). במקום זה מרחפים להם מקורות שונים מהיחידת, תפישות רחניות כלליות ועיסוק במתח שבין הצורה והחומר. כד בכך ורטהיים היא חלק ממפעל שלם, שכולל כפר אקולוגי, עבודה עם אוכלוסיות מוחלשות וטיפוח חיי קהילה ומשפחה.

אך בשנים האחרונות, ואולי בשל גודש מופעי השחיתות בכל מוסדות השלטון, נמשכה גם ורטיגו להפנות שארות קשות על החיים שלנו כאן וגם לא לחשוש מלהפנות אצבע מאשימה כלפי מי שאחראים למצב שאליז נקלענו בעבודה הקודמת של ורטיגו. אחת ואחרת, דמה היה שהפולי-טיקה או ליתר דיוק הביקורת החברתית ביקעת מהכוריאוגרפיה כמעט בעל כורחה של הכר-ריאוגרפית. כעת, בבחירה להעלות מחדש את "רעש לבן" בליווי של

התזמורת המהפכה, ורטהיים כבר מישירה מבט ביקורתי קדימה בלי להתצלל. גם אם יש פה אמידות כלליות יותר, על הרעשים המלווים את חינה, נעים שממסכים איזון אמת וכה באופן שכבר הפסקנו לנסות להשקיט, אלה גותרות בשולי היצירה. מה שבוטל כבר מן ההתחלה ועד השניות האחרונות של המופע הוא שלפ ורטהיים חינה הם מאבק בלתי פוסק, לעתים עקוב מדם, שתכליתו לא ברורה או אם לדייק הוא עצמו נדמה כתכלית הסופית.

"רעש לבן" עלתה לראשונה ב-2009, כשאת הכוריאוגרפיה ליוותה מוזיקה של רן בגנו, מי שאמון על רוב הפסקולים של מר-פעי הלהקה. בגרסה הנוכחית קי-בלה המוזיקה של בגנו יציב בידי הרוב תזמורת המהפכה, שניצבת על הכמה ומנגנת חי לאורך כל הערב. אני חייבת להודות שבפעם הראשונה שהיצירה עלתה לא הותירה בי "רעש לבן", בוודאי כי-חס לעבודות אחרות של ורטיגו באותן שנים. אולי בגלל זה אני לא רואה טעם להשוות בין הביצוע או לזה של היום. וממילא, צריך לוי-מה, לא נכון יהיה להתנייח ל"רעש לבן" - ורטיגו ותזמורת המהפכה" כהעלאה מחדשת. וזהו

עבודה שעומדת בפני עצמה, ושי-פוחתת עוד אפשרויות פרשניות, בין היתר הודות למערכת היחסים הדינמית בין הקדנים והתזמורת על הכמה.

המופע נפתח עם שישה רקודים שחושפים בפני הקהל את הגב שלהם. על כל אחד מודב ברקוק, מהסוג שמוצמד למזרים בסופו, ומספק לו זווית, שיר ומחיר עם תמונת פתיחה שכואת מצוירה ורטהיים על היצון לעסוק לא רק ברעיונות מופשטים אלא בסימנים מוחוה ובסכנה המרחפת של העי-תיה. הגוף האנושי, הייחודי כל כך, חלף פעמי בחופעתו, הופך להיות נסחר, מתויג ומקוטלג. והופך לחלק ממלחמת כל בכל, על נחם השוק הגדול ביותר את אוירת המלחמה מחזקות התלבושות הני-פלאות של ששון קום, שמשוות

התזמורת גנבה את ההצגה. אולי מפני שאצל ורטהיים גם ברגעים של ביקורת נוקבת, הכוריאוגרפיה נשארת יפה

לרקודים מראה של לוחמי ניגיה. על ראשם קפוציון שמסתיר את הפנים, ובליווי הלהקה התופים נראית הכמה בחלקים ניכרים מהמופע כעיר סיאנת. כמו אלה המתוארות בסרטים הוליוודיים שעוסקים בעתיד. הרחובות תמיד מזהמים, התנועה בלתי פוסקת ובסמטאות מתהלכים תצאי-אני-שים, שבשבלם כל עובר אורח הוא אויב בפתעויה. בחלקים מהמופע נדמים הרקודנים בדיק לחולי הערים הללו, מתגלגלים, מוטחים ברצפה, מרימים ומשליכים זה את זה למעלה ולמטה. זהו ריקוד שהיא אמנות לחימה או אמנות לחימה שכבר נתפחה לריקוד. לרגעים הרגשות שורטהיים משתמשת גם בסוף הזה כדי לומר משוה ביקו-רתי, על הדרך שבה המלחמה הפכה להיות הליכודי שמגיע אותנו, ושגורם לנו עונג בלתי פוסק.

השירור עם תזמורת המהפכה, כהותלת של המנצח רועי אופ-נהיים והמנהל המוזיקלי זהר שרון, הטיב עם המוזיקה המקו-רית של בגנו. הוא החזיר לתוכה עקיצות, דיסטורשנים חידוד את קצותיה. הוא הפך אותה פחות נעימה לאוזן ובכך עורר לא פעם רגעים של חוסר נוחות. אך בה בעת התזמורת גנבה את ההצגה